

ΦΑΛΗΡΟΥ ΑΝΑΠΛΑΣΗ

Η Αθήνα ξαναβρίσκει τη χαμένη παραλία της

Η

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΕΦΗ ΦΑΛΙΔΑ

ανάπλαση του Φαληρικού Ορμου και ο σχεδιασμός του Μητροπολιτικού Πάρκου είναι έργο σημαντικό. Γιατί αποτελεί υπόδειγμα για τη νέα κατεύθυνση των αρχιτεκτονικών προγραμμάτων, το οποίο υπογραμμίζει όχι μόνο το έργο ενός υπερπροβλεβλημένου αρχιτέκτονα-σuar όπως ο Ρέντσο Πιάνο. Αλλά και τη συμμετοχή καταξιωμένων και νεότερων ελληνών αρχιτεκτόνων στη μελέτη του ενιαίου μάλιστα πλαν – χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος – για το Κέντρο Πολιτισμού του Ίδρύματος Σταύρος Νιάρχος και του σχεδίου ολοκληρωμένης ανάπλασης του Φαληρικού Ορμου.

Σε αυτό το έργο ανάπλασης του Φαληρικού Ορμου και δημιουργίας του Μητροπολιτικού Πάρκου, ο διεθνής star Ρέντσο Πιάνο και οι ελληνες αρχιτέκτονες της Κοινοπραξίας Φάληρο 2014 συνεργάζονται ώστε η Αθήνα να ανακτήσει το θαλάσσιο μέτωπό της.

«Στο Φάληρο, το όραμα φαίνεται να γίνεται πραγματικότητα. Αναπτυξιακά έργα διεθνούς εμβέλειας στους τομείς περιβάλλοντος, πολιτισμού και τουρισμού (όπως το Κέντρο Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος, το Συνεδριακό και το Μητροπολιτικό Πάρκο) βρίσκονται σε εξέλιξη, με χρονικό ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2016. Τα έργα αυτά – συνολικού προϋπολογισμού 900 εκατ. ευρώ – αποτελούν σήμερα μοναδικό ίσως παράδειγμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Και αυτό γιατί σε μια εποχή

κατά την οποία η χωρική και πολεοδομική παραγωγή υλοποιείται πλέον μέσω εναλλακτικών και ευέλικτων μοντέλων ανάπτυξης που βασίζονται περισσότερο σε επιχειρηματικά κριτήρια, με συμβάσεις παραχώρησης, στο Φάληρο τα έργα μελετήθηκαν και υλοποιούνται – και μάλιστα εν μέσω μιας πρωτόγνωρης κρίσης – με κυρίως κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια, τόσο από πλευράς Δημοσίου όσο και από πλευράς ιδιωτικού φορέα. Οφείλουν όμως να αποδειχθούν στον χρόνο βιώσιμα», επισφραγίζει η αρχιτέκτονας Ηβη Νανοπούλου από το γραφείο Θύμιος Παπαγιάννης και Συνεργάτες ΑΕΜ που συντονίζουν τη μελέτη της ανάπλασης του Φαληρού, την οποία ανέλαβε η ελληνική Κοινοπραξία Φάληρο 2014.

Η Κοινοπραξία Φάληρο 2014 είναι η σύνθεση των αρχιτεκτονικών γραφείων: Θύμιος Παπαγιάννης και συνεργάτες ΑΕΜ, Architecture 3, E Landscape (αρχιτεκτονικό τοπίο Έλλη Παγκάλου), τα γραφεία μηχανικών και στατικών μελετών Δρόμος, ΤΕΚΕΜ, Εξάρκου - Νικολόπουλος - Μπενεσσαίου, Δημήτρης Μπαϊρακτάρης και Συνεργάτες, Denco, καθώς και οι ειδικοί μελετητές Θεόδωρος Σπυρόπουλος, Λυδία Καλλιπολίτη, Νάτσια Γκατάνιο.

«Αυτή η συνεργασία δίνει στη γενιά μας την ευκαιρία να δουλέψει πάνω σε έργα μεγάλης κλίμακας. Το γραφείο του Ρέντσο Πιάνο μός βοήθησε να κατανοήσουμε τη σύλληψη της ιδέας του αρχιτέκτονα για το πάρκο, το οποίο θα λειτουργήσει για τη σύζευξη της πόλης με τη θάλασσα. Θα λει-

1, 4. Η μακέτα: αριστερά διακρίνεται το ΣΕΦ και δεξιά το γήπεδο του Τάε Κβον Ντο και η εσplanαδα που ενώνει την παραλία με τον παλιό Ιππόδρομο, όπου κατασκευάζονται η Εθνική Λυρική Σκηνή και η Εθνική Βιβλιοθήκη. Η Ποσειδώνος υπογειοποιείται εν μέρει και υπάρχει άμεση πρόσβαση στη θάλασσα

Γέφυρες, εκτάσεις
πρασίνου, άξονες
περιπάτου, υποδομές
αναψυχής και
πολιτισμού θα
ενώνουν τις γύρω
περιοχές με
τη θάλασσα

τουργήσει με μια αμφίδρομη κίνηση. Το υδάτινο στοιχείο θα εισχωρήσει στην πόλη και η πόλη θα φθάσει πάνω στη θάλασσα», εξηγεί στα «ΝΕΑ» ο αρχιτέκτονας Νίκος Τραβαρόρος, καθηγητής Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού στο αγγλικό Πανεπιστήμιο Μπάρτλετ και ένας από τους εκπροσώπους της τριάδας αρχιτεκτονικών γραφείων Architecture 3. Όταν η πόλη διαλύεται στο νερό

Η βασική ιδέα του Ρέντσο Πιάνο αφορά την ένωση της πόλης με τη θάλασσα στο σημείο που

2, 3. Η αρχιτεκτονική δεν διεκδικεί τον πρωταγωνιστικό ρόλο. Ελαφρές κατασκευές στοχεύουν στην ανάδειξη του τοπίου

ΠΕΝΤΕ ΑΞΟΝΕΣ ΜΕ ΛΙΓΑ ΚΤΙΡΙΑ

Η ΠΟΡΕΙΑ οργανώνεται στον χώρο του Πάρκου με τους πέντε άξονες που αφορούν δραστηριότητες φύσης κι επιστήμης, πολιτισμού, αθλητισμού, ψυχαγωγίας και δράσεων και ναυαθλητισμού. Οι άξονες αποκτούν ζωή και ένταση καθώς αποτελούν χώρους πληροφόρησης και εστίασης, που τονώνουν την έννοια του Δημόσιου Μητροπολιτικού Πάρκου. «Η αρχιτεκτονική δεν κυριαρχεί, δεν διεκδικεί τον πρωταγωνιστικό ρόλο στην εμπειρία του χώρου, καθώς περισσότερο στοχεύει – μέσω της διαφάνειας και της ελαφρότητας της κατασκευής – στην ανάδειξη του ιδιαίτερου τοπίου της παραλίας του Φαλήρου και του ίδιου του Πάρκου ως κυρίαρχης οντότητας. Η συγκέντρωση των χρήσεων και όχι η πολυδιάσπασή τους στον χώρο συνηγορεί επίσης υπέρ αυτής της βασικής αρχής», επισφαιρίζει η Ηρώ Νανοπούλου.

Διπλασιάζονται οι χώροι πρασίνου σε Μοσχάτο, Καλλιθέα και Παλαιό Φάληρο

Το Πάρκο Σταύρος Νιάρχου καλύπτει το 85% του χώρου του ΚΠΠΣΝ και έχει έκταση περίπου 170.000 τ.μ. – διπλασιάζοντας τους κατά κεφαλήν χώρους πρασίνου στους όμορους Δήμους της Καλλιθέας, του Μοσχάτου και του Παλαιού Φαλήρου. Η σημαντικότερη από τις λειτουργίες του είναι ότι επανενώνει τις κοινότητες που το περιβάλλουν. Ανάμεσα στα πλέον ζωτικά στοιχεία του περιλαμβάνεται μεγάλος ανοικτός χώρος πρασίνου που προσφέρεται για τη διοργάνωση συναυλιών και φεστιβάλ, προβολές ταινιών και άλλα δωρεάν ψυχαγωγικά προγράμματα για τους επισκέπτες.

Σε αυτούς τους άξονες οι έλληνες αρχιτέκτονες σχεδίασαν κτίρια συνολικής επιφάνειας 4.000 τ.μ., προορισμένα για χρήσεις αναψυχής και ενημέρωσης, όπως ενημερωτικά περίπτερα, μικρά καφέ-αναψυκτήρια, χώροι προβολών και εκθέσεων. Πρόκειται για μικρά κτίρια κατά μήκος των αξόνων, ελαφριά κατασκευής, με στέγαστρα σχεδόν διάφανα που αφήνουν το βλέμμα να τα διαπερνά κι ελεύθερο να απενίξει το πράσινο του Πάρκου. Είναι περίπτερα που βαθμιαία θα χαμηλώνουν όσο διπλασιάζουν προς την επιφάνεια του νερού ώστε να αποδίδουν την επιθυμητή «διάλυση» του αστικού ιστού προς τη θάλασσα. Το Σχέδιο Γενικής Διάταξης συμπληρώνεται από τις λειτουργίες με άξονα το νερό. Είναι το δεύτερο μέρος «συνάντησης πόλης - θάλασσας» με την εισαχώρηση του νερού προς την πόλη, επαναφέροντας την καλύμψη στον Φαληρικό Όρμο. Αναπτύσσεται με την τεκνιπή παραλία και δύο γραμμικά κανάλια που θα λειτουργήσουν ως κολυμβητικές πούνες. Εκεί δημιουργούνται κτίρια υπόσκαφα που ενσωματώνονται στο τοπίο. Θα λειτουργήσουν υποστηρικτικά ως λουτρό, αποδυτήρια, χώροι άσκησης και όψησης. Τα υπόσκαφα σύνολα είναι καλυμμένα από φύτευση και έχουν οροφή βαθιά διαδιάσπαστη συνέχεια με το Πάρκο.

είχε διακόψει η ροή της Λεωφόρου Ποσειδώνος. Εκεί σχεδιάζεται μία γέφυρα που καλύπτεται με φυτά και ενισχύεται η ομαλή συνέχεια της πόλης, ενώ θα κρύβεται η κυκλοφορία των αυτοκινήτων. Επίσης πέντε κύριοι άξονες-περίπατοι εισχωρούν από την πόλη στο πάρκο.

«Η γενική αρχή είναι η ελεύθερη πρόσβαση», συμπληρώνει ο αρχιτέκτονας Μέμος Φιλιππίδης της ομάδας των Architecture 3. «Στόχος είναι η συνέχεια του τοπίου και της πορείας του περιπα-

τητή, ο οποίος θα μπορεί να βαδίζει στη γέφυρα κάλυψης της Λεωφόρου Ποσειδώνος και να κατεβαίνει έως τη θάλασσα. Αυτό γίνεται με τους άξονες-πεζοδρόμους που εκτείνονται σε προβλήτες και καταλήγουν στο νερό».

Στον χώρο του πάρκου και σε αυτούς τους άξονες η ήπια δόμηση και ο σχεδιασμός του τοπίου με φυτά, θάμνους και δέντρα που ακολουθούν τη φύση της ακτογραμμής του Σουνίου και της αττικής γης θα εξασφαλίζουν μοναδική θέα προς τη θάλασσα.